

## ALOITUSVAIHEEN PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Nummelan osayleiskaavan (kaava 0255) osallistumis- ja arviointisuunnitelman (kunnanhallitus 28.4.2025 § 93) valmistumisesta on tiedotettu kaavan vireilletulon kuuluttamisen yhteydessä 14.5.2025 Vihdin Uutisissa ja kunnan verkkosivuilla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on mahdollista tutustua koko kaavoitusprosessin ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainituilta viranomaisilta ja sidosryhmiltä pyydettiin erikseen lausuntoa 13.6.2025 mennessä. Lausuntoja saatiin yhteensä 16 kpl. Yksityishenkilöiltä on kirjattu 1 mielipide.

Saapuneet lausunnot ja mielipide:

1. Uudenmaan liitto (12.6.2025)
  2. Väylävirasto (4.6.2025)
  3. Länsi-Uudenmaan museo (6.6.2025)
  4. Museovirasto (20.5.2025)
  5. Säteilyturvakeskus, STUK (6.6.2025)
  6. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, TUKES (11.6.2025)
  7. Lohjan ympäristöterveyspalvelut (2.6.2025)
  8. Vammaisneuvosto (26.5.2025)
  9. Vanhusneuvosto (26.5.2025)
  10. Suomen Metsäkeskus (6.6.2025)
  11. Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry (13.6.2025)
  12. Vihdin Omakotiyhdistys (11.6.2025)
  13. Vihti-Seura ry (12.5.2025)
  14. Fingrid Oyj (9.6.2025)
  15. Caruna (12.6.2025)
  16. Auris Kaasunjakelu (19.5.2025)
  17. Mielipide 1 (14.5.2025)
- Hyvinkään ja Lohjan kaupungit ilmoittivat, etteivät ne jätä lausuntoa (27.5.2025).

**Lausuntojen keskeinen sisältö ja huomiointi kaavaratkaisussa**

|                                         | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1<br/>UUDEN-<br/>MAAN<br/>LIITTO</b> | <p><b>Maakuntakaavan tavoitteet</b></p> <p>Maakuntakaavan läpileikkaavana tavoitteena on, että alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.</p> <p>Maakuntakaavassa on suunnittelualue osoitettu keskus- ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen merkinnöin. <i>Kaavatyön kannalta on tärkeää tunnistaa maakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen kaavamääräyksen keskeiset tavoitteet, kuten että yhdyskuntarakennetta tulee tehostaa nykyiseen rakenteeseen, erityisesti keskuksiin ja asemanseutuihin tukeutuen ja joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantaen.</i></p> <p><b>Liikenne</b></p> <p>Kestävän liikkumisen tavoitteiden osalta liitto muistuttaa suunnittelualueen keskeisestä liikenteellisestä sijainnista ja esimerkiksi liityntäpysäköinnin seudullisesta tarpeesta. Liitto korostaa, että maakuntakaavan tavoitteiden mukaan tärkeää on, että <i>keskusten välisten liikenneyhteyksien kehittämistä tuetaan erityisesti joukkoliikenteeseen perustuen ja että taajama-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä päivittäisten palveluiden saavutettavuutta.</i></p> <p>Uudenmaan liitto pitää hyvänä OAS:in tavoitteissa mainintaa saavutettavuudesta kaikilla kulkumuodoilla. Liitto painottaa erityisesti kestävän liikkumisen muotojen mutta <i>myös kuljetusten ja logistiikan sujuvoittamisen tavoitteita.</i></p> <p>Liitto pitää hyvänä OAS:in mainintaa <i>linja-autoaseman</i> sijainnin tarkastelusta ja tuo esiin, että <i>sijainnin on hyvä tukeutua liityntäpysäköintiin, joka on myös osoitettu maakuntakaavassa.</i></p> <p><b>Väestö ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen</b></p> <p>Jatkosuunnittelussa liitto muistuttaa tarpeesta kehittää suunnittelualuetta tiiviinä ja monipuolisena asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja viherrakenteen kokonaisuutena ympäristön erityiset arvot huomioon ottaen, taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen määräyksen mukaisesti.</p> | <p>Kaavatyö pohjautuu kunnan tavoitteellisen väestönkasvun tarkastelun suhteen kahteen erilaiseen vaihtoehtoon. Luonnosvaihtoehdossa 1 pääosa kasvusta ohjautuu Nummelaan ja luonnosvaihtoehdossa 2 Vihti-Nummelan asemanseudulle.</p> <p>Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin kiinnitetään huomiota paitsi Nummelan keskustan saavutettavuudessa myös keskustasta muihin suuntiin, erityisesti Vihti-Nummelan asemanseudulle sekä Vihdin kirkonkylän suuntaan. Uusia toimintoja sijoitetaan siten, että edistetään kestävien kulkumuotojen toimintaedellytyksiä ja päivittäisten palveluiden saavutettavuutta.</p> <p>Vt2:n, vt25:n ja ratojen kehittämisedellytysten turvaamisella tuetaan maakunnallisia/valtakunnallisia kuljetusten ja logistiikan sujuvoittamisen tavoitteita.</p> |

|  | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Tältä osin liitto pitää tärkeänä, että osayleiskaavassa tarkastellaan kunnan <i>väestötavoitteita eri kehityssuunnat tunnistaen, jopa Nummelan taajama- aluetta laajemmin (alueen suhde koko kunnan kehittymiseen sekä esimerkiksi MAL-tavoitteisiin)</i>. Tässä työssä on mahdollista hyödyntää esimerkiksi Uudenmaan liiton väestö- ja työpaikkaprojektioita ja kuntakohtaisia tietoja, jotka ovat saatavilla Väestö- ja työpaikkaprojektiot - Uudenmaan liitto.</p> <p><i>Ominaispiirteet ja viheryhteydet</i></p> <p>Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksen mukaan tiivistettäessä yhdyskuntarakennetta on kiinnitettävä huomiota vyöhykkeen arvokkaisiin ominaispiirteisiin ja elinympäristön laatuun.</p> <p>Vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee <i>turvata luonnon- ja kulttuuriympäristön erityisten arvojen säilyminen sekä edistää ekologisen verkoston kytkeytymistä vyöhykkeen ulkopuoliseen viherrakenteeseen</i>.</p> <p>Lisäksi tulee turvata <i>riittävät virkistysmahdollisuudet sekä virkistysyhteydet vyöhykkeen sisällä ja sen ulkopuolelle</i>, sekä kiinnitettävä huomiota <i>hulevesien hallintaan ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin</i>.</p> <p>Liitto kannustaa suunnittelutyössä tarkastelemaan ja esittämään viherverkoston kytkeytyvyys laajempaan kokonaisuuteen. Työssä on suositeltavaa hyödyntää liiton aineistoja kuten Ekologiset verkostot   Avoimet aineistot.</p> <p><b>Uudenmaan liiton samanaikainen kaavatyö</b></p> <p>Uudenmaan liitto laatii innovatiivisen vihreän siirtymän vaihemaakunta- kaavaa (VISIO), minkä olisi hyvä näkyä myös Nummelan keskustan osayleiskaavan <i>OAS:issa ja osana selvitysaineistoja</i>.</p> <p>VISIO-kaavassa laadituista kehityskuvista erityisen huomion arvoinen on <i>pitkän matkan henkilöliikenteen ja logistiikan kehityskuva</i>. Kehityskuvassa on sijoitettu <i>raskaan liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien potentiaalisia jakelupisteitä kartalle, myös Nummelaan</i>.</p> <p>Osayleiskaavatyössä on hyvä arvioida kaavan tavoitteiden suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin. Esimerkkinä arviointiin haluaa liitto nostaa</p> | <p>Osayleiskaavan luonnosvaihtoehdoissa varaudutaan Vihdin strategisessa yleiskaavassa esitettyä väestönkasvua maltillisempiin koko kunnan väestönkasvutavoitteisiin 0,5 % (VE1) ja 1 % (VE2) huomioiden viime vuosien väestönkehitys.</p> <p>Kaavaluonnokset perustuvat kaavoitusta varten laadittuihin selvityksiin alueen luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvoista. Kaavaluonnoksissa esitetään ekologinen verkosto sekä virkistysyhteydet sekä niiden kehittämistarpeet. Alueen arvokkaiden ominaispiirteiden säilymismahdollisuudet turvataan. Suunnittelussa huomioidaan virkistys- ja ekologisen verkoston kytkeytyminen suunnittelualueen ulkopuoliseen viherrakenteeseen ja virkistysreitistöön. Elinympäristön laatuun ja kaupunkivihreän riittävyyteen ja saavutettavuuteen kiinnitetään huomiota.</p> <p>Kaavaluonnoksissa edistetään luonnonmukaisen hulevesien hallinnan mahdollisuuksia sekä huomioidaan sään ääri-ilmiöihin varautuminen (mm. hulevesien hallinnan ja kaupunkivihreän riittävyyden keinoin).</p> <p>Huomio VISIO-kaavasta on lisätty sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan että kaavaselostukseen.</p> |

|                                 | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | <p>Vihdin strategisessa yleiskaavassa esitetyn taajaman laajentamisalueen, joka rajautuu Lohjan kaupunkiin. Tämä laajentumissuunta ei ole linjassa maakuntakaavan kanssa. <i>Erityistä huomiota vaati myös Länsiradan mahdollinen toteutuminen tai toteutumattomuus, myös osana kuntayhteistyötä.</i></p> <p><b>Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutus</b><br/>Liitto pitää tärkeänä, että kaavan vaikutusten arviointi laaditaan kattavasti ja suunnitteluun vaikuttavasti, riittäviin selvityksiin perustuen. Lisäksi muistutamme, että <i>kaavaselostukseen on hyvä kuvata osayleiskaava-ratkaisun maakuntakaavan mukaisuutta, jo valmisteluvaiheessa.</i> Liitto pitää hyvänä kattavaa vuorovaikutteista valmisteluvaihetta, johon on lukeutunut muun muassa kaavarunko- ja visiotyö sekä esimerkiksi Nummelan liikennejärjestelmätyö. Lopuksi liitto kannustaa kaavatyössä viranomaisten ennakoivaan ja rakentavaan yhteistyöhön, kuten esimerkiksi <i>työneuvotteluihin</i> kulloinkin tarpeen mukaisissa teemoissa.</p> | <p>Vihdin strategisen yleiskaavan päivitys sisältyy kunnan kaavoitusohjelmaan ja sen yhteydessä tullaan tarkastelemaan taajaman laajentumissuuntia. Kaavaluonnosvaihtoehtoissa on huomioitu Länsiradan suhteen kaksi erilaista toteutumisaikataulua.</p> <p>Kaavaselostuksessa kuvataan osayleiskaavaratkaisujen maakuntakaavan mukaisuutta.</p> |
| <b>2<br/>VÄYLÄ-<br/>VIRASTO</b> | <p><b>Hyvinkää – Hanko -radan sähköistys ja tasoristeykset</b><br/>Osayleiskaavan suunnittelualue sisältyy hyväksyttyyn Hyvinkää – Hanko-radon sähköistyksen sekä tasoristeyksien turvallisuuden parantamisen ratasuunnitelmaan. Ratasuunnitelman mukainen Hyvinkää – Karjaa -radan sähköistyshanke on valmistunut vuonna 2024, mutta ratasuunnitelmassa osoitetut Nummelan alueen tasoristeysturvallisuuden parantamisen toimenpiteet odottavat vielä toteutuspäätöksiä. Ratasuunnitelmassa on osoitettu poistettavaksi Yli-Lankilan, Laakuksen, Hemmilän, Toimilan ja Kuoppanummentien tasoristeykset. Korvaavat kulkuyhteydet on suunniteltu järjestettävän uusien alikulkusiltojen (Nissolan aks ja Kuoppanummentien aks) kautta. <i>Osayleiskaavassa on tarpeen huomioida ratasuunnitelmassa osoitetut tasoristeysten poistot ja korvaavat tieyhteydet.</i></p> <p><b>Raideliikenteen melu, runkomelu ja tärinä</b></p>                                                                                                   | <p>Osayleiskaavaratkaisuissa on huomioitu ratasuunnitelmassa osoitetut tasoristeysten poistot ja korvaavat tieyhteydet.</p>                                                                                                                                                                                                                      |

|  | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat. Melun- ja tärinätorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota <i>haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisusta päätettäessä</i>. Kaavatyön yhteydessä tulee laatia <i>riittävät selvitykset melun ja tärinän leviämisestä</i> ja osoittaa niiden pohjalta <i>tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi</i>.</p> <p>Melun osalta kaavoituksessa on huomioitava Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset <i>melun ohjearvot</i>. Kaavoitettavien alueiden melutasot ulkoalueilla ja rakennusten sisätiloissa eivät saa ylittää VNp (993/1992) mukaisia ohjearvoja. Lisäksi on huomioitava esimerkiksi raskaasta tavarajunaliikenteestä, ratapihan toiminnasta tai vaihteiden ylityksestä aiheutuva <i>hetkellinen maksimimelutaso</i> Uudenmaan ELY-keskuksen oppaan Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa (2/2013) mukaisesti (asuintiloissa hetkellinen maksimimelu ei saa ylittää yöaikaan toistuvasti tasoa 45 dB AFmax).</p> <p>Melualueelle ei tule kaavoittaa melulle herkkää maankäyttöä ilman asianmukaisia selvityksiä ja tarvittavaa melunsuojausta.</p> <p>Runkomelun osalta tulee huomioida VTT:n laatiman esiselvityksen Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT tiedotteita 2468) suositus runkomelutason raja-arvosta (Lpr<sub>m</sub>). Yleensä runkomeluhaitat ulottuvat <i>60 m (pehmeikkö) - yli 200 m (kallio)</i> etäisyydelle rautatiestä (VTT:n tiedotteita 2468). <i>Kaavoituksessa on huomioitava raideliikenteen tärinän aiheuttama rakennuksen vaurioitumisriski ja vaikutus asuinmukavuuteen</i>. Tärinälle herkkää maankäyttöä ei tule osoittaa tärinäherkille alueille ilman tärinänvaimennustoimenpiteitä edellyttävää kaavamerkintää tai -määräystä. <i>Tärinälle herkällä maaperällä kuten savikolla tärinä voi ulottua jopa yli 200 metrin päähän radasta</i>.</p> <p>Rautatieliikenteestä johtuvalle <i>tärinälle herkimpiä rakennuksia ovat yleensä puolitoista tai kaksikerroksiset puurakenteiset talot</i>. Tärinäherkkyys riippuu mm. maaperän ja rakennuksen värähtelyn ominaistaajuudesta.</p> <p>Tärinän osalta kaavoituksessa tulee huomioida VTT:n selvitys Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokituksesta (VTT tiedotteita 2278). Suosituksen mukaan asuinrakennuksen tärinä ei saa ylittää uusilla asuinalueilla värähtelyluokan C arvoa <math>V_{w,95} \leq 0,30</math> mm/s ja vanhoilla asuinalueilla</p> | <p>Nummipeltojen/Hemminrannan rakentamattomalta alueelta on teetetty osayleiskaavatasoinen raideliikenteen tärinäselvitys vuoden 2025 aikana. Tärinäselvitys on otettu huomioon toimintojen sijoittamisessa kaavaluonnosten strategisen luonteen puitteissa.</p> <p>Vaatus melun ohjearvojen noudattamisesta huomioidaan kaavamääräyksissä.</p> <p>Aiemman asemakaavoituksen yhteydessä laadittuja meluselvityksiä on tuotu esille osayleiskaavoituksen lähtökohtina, joskin osa meluselvityksistä saattaa sisältää nykyistä liikennöintiä enemmän raskasta raideliikennettä.</p> |

|                                                   | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                   | <p>värähtelyluokan D arvoa <math>V_w,95 \leq 0,60</math> mm/s. Mikäli kyse ei ole asuinrakennuksesta ja tilojen käyttötarkoitus on sellainen, että liikenteen ei katsota haittaavan lepoa (esim. kaupat, kahvilat, ostoskeskukset, tavaratalot, liikuntatilat), tavoiteraja voi olla kaksinkertainen em. arvoihin nähden (VTT tiedotteita 2569).</p> <p>Väylävirasto muistuttaa, että melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun-, runkomelun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy. Näin ollen <i>Väylävirasto ei osallistu uuden maankäytön johdosta aiheutuviin mahdollisiin melun-, runkomelun- ja tärinäntorjunnan kustannuksiin.</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>3<br/>LÄNSI-<br/>UUDEN-<br/>MAAN<br/>MUSEO</b> | <p><b>Rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennussuojelun osalta</b> museo toteaa, että kaavan lähtötiedoissa annetut tiedot ovat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden ja alueiden sekä rakennussuojelulailla suojeltujen kohteiden ja asemakaavoissa soitettujen rakennussuojelukohteiden ja säilytettävien ympäristöjen osalta asianmukaiset.</p> <p>Ilahduttavasti myös varhaisen maisema- ja asutushistorian pääpiirteet on tuotu esiin Kuninkaan kartaston tietojen perusteella. <i>Kaikkia muita aiemmissa inventoinneissa mainittuja kohteita ei kuitenkaan ole tuotu esiin, ja aineistoa tulee siltä osin täydentää. Olemassa oleva inventointiaineisto on osittain myös melko vanhaa ja vaatii päivittämistä.</i></p> <p>Museo korostaa, että <i>laadittava kulttuuriympäristöselvitys tulee toteuttaa niin ajoissa, että sen tulokset on mahdollista ottaa huomioon jo kaavaluonnoksessa. Inventointiin tulee sisällyttää yksittäisten rakennusten ja rakennuskokonaisuuksien lisäksi laajemmat maisemakokonaisuudet ja alueet sekä tarvittavilta osin myös nuoremmat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet, joita inventoinneissa ei ole aiemmin huomioitu vielä lainkaan, ja selvittää myös niiden mahdolliset arvot.</i> Todetut arvot tulee ottaa huomioon ja osoittaa kaavassa asianmukaisin merkinnöin ja määräyksin.</p> <p>Lisäksi museo toteaa, että olemassa olevan rakennusperinnön sekä kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden säilyttäminen, arvostaminen ja huomioon ottaminen myös kaavaratkaisuissa voi olla yksi <i>keino ja osatekijä tavoitteena olevan vetovoimaisen ja omaleimaisen elinympäristön luomisessa.</i></p> | <p>Osayleiskaavoitusta varten on valmistunut osayleiskaavatasoinen kulttuuriympäristöselvitys, joka huomioidaan osayleiskaavaluonnosten laadinnassa.</p> <p>Kaavaluonnoksessa on huomioitu kaavamääräyksen ympäristön kulttuurihistorialliset, rakennushistorialliset ja/tai maisemalliset arvot sekä rakennetun ympäristön tai maiseman ominaispiirteet ja kerroksellisuus sekä niiden potentiaali alueiden vetovoimatekijänä.</p> <p>Alueelta laadittu osayleiskaavatasoinen arkeologinen selvitys on otettu huomioon osayleiskaavaluonnosten laadinnassa toimintojen</p> |

|  | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>Arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta</b> museo toteaa, että osayleiskaava-alueella käynnissä olevissa asemakaavahankkeissa on jo tehty vuosina 2022-2024 arkeologisia inventointeja, mutta <i>kokonaisuutena osayleiskaava-alueella on lisäselvitystarvetta.</i></p> <p>Alueella on mahdollisia muinaisjäännöksiä, jotka ovat etupäässä keskiajalta periytyviä kylätontteja tai muita historiallisen ajan asutuskohteita. Arkeologisen kulttuuriperinnön <i>arvoja voidaan suojella osayleiskaavalla esimerkiksi ohjaamalla täydennysrakentamista muualle kuin jo vähintään keskiajalta periytyviin viljelymaisemiin ja kylätontteille</i>, jolloin samalla säilytetään kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteitä.</p> <p>Museo muistuttaa, että <i>kaikki osayleiskaava-alueen mahdolliset muinaisjäännökset tulee sisällyttää inventointiin.</i> Mikäli alueelle, jolla on mahdollinen muinaisjäännös tai aluerajausta vailla oleva muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, on suunnitteilla muuttuvaa maankäyttöä tai täydennysrakentamista, kenttätutkimukset tulee sijoittaa ajankohtaan, jolloin kajoavien tutkimusten teko on mahdollista ja kohteille voidaan tehdä aluerajaus. <i>Kiinteitä muinaisjäännöksiä tarkkuusinventoinnilla tutkittaessa on haettava kohteelle Museovirastolta tutkimuslupa.</i></p> <p>Tutkimusraportti digitaalisine paikkatietoineen (ETRSTM35FIN) tulee toimittaa h etä sen valmistuttua Länsi-Uudenmaan museon arvioitavaksi.</p> <p>Tutkimuslupaa vaativien kohteiden raportit arvioidaan Museovirastossa ja raportti on lähetettävä myös alueelliseen vastuumuseoon. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitys vastaa sille asetettuja tavoitteita. Inventointiraportissa esitettyjä tietoja ei voida käyttää kaavatyön perustana ennen kuin museo on hyväksynyt raportin ja päivittänyt raportissa esitetyt kohdetiedot Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin. <i>Kohteiden päivitetty tiedot tulee hakea kaava-aineistoon muinaisjäännösrekisteristä.</i></p> <p>Museo huomauttaa, että Nummelan osayleiskaava, kaava 0255, <i>Suunnittelun lähtökohtia -dokumentin sivulla 14</i> olevat luettelot yleiskaava-alueelta tunnetuista muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muista kulttuuriperintökohteista ovat puutteellisia.</p> | <p>sijoittelussa ja arkeologisten arvojen huomioon ottamisen tarve yleismääräyksenä. Varsinaisia arkeologisten kohteiden suojelumerkintöjä ei kaavan valmisteluvaiheen strategisilla luonnoskartoilla esitetä.</p> <p>Suunnittelun lähtökohtia on täydennetty kaavaselostukseen.</p> |

|                                                                           | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                           | <i>Tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä puuttuvat Huhdanmäki (tunnus Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä 1000011455) ja Oinasjoki (1000008101) sekä tunnetuista muista kulttuuriperintökohteista Kaukoila (Kaukoila) SE (1000023679).</i>                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>4<br/>MUSEO-<br/>VIRASTO</b>                                           | Museovirasto on ilmoittanut, että Museoviraston ja alueellisen vastuumuseon välisen työnjaon mukaisesti Länsi-Uudenmaan museo vastaa lausunnon antamisesta.                                                                                                                                                                       | Merkitään tiedoksi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>5<br/>SÄTEILY-<br/>TURVA-<br/>KESKUS<br/>(STUK)</b>                    | Säteilyturvakeskus on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa.                                                                                                                                                                                                                                                                       | Merkitään tiedoksi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>6<br/>TURVALLI-<br/>SUUS JA<br/>KEMIKAA-<br/>LIVIRASTO<br/>(TUKES)</b> | Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).<br>Tukesin valvonnassa olevien kemikaalilaitosten, merkittävimmät onnettomuusvaikutukset ja kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaiset suojaetäisyysvaatimukset liittyvät laajamittaiseen nestekaasun käsittelyyn ja varastointiin.          | Osayleiskaavan yleismääräyksenä todetaan, että toimintojen sijoittamisessa ja toteuttamisessa on otettava huomioon turvallisuus-, ympäristö- ja suojaetäisyysvaatimukset, mutta muuttuvia suojavyöhykkeitä ei esitetä kartalla.                                                                                          |
| <b>7<br/>LOHJAN<br/>YMPÄRISTÖ<br/>TERVEYS-<br/>PALVELUT</b>               | Kaava-aineiston perusteella Lohjan ympäristöterveyspalvelut toteaa seuraavaa huomioita jatkosuunnittelua varten:<br>Kaava-alueeseen liittyen on olemassa jo paljon selvityksiä. Suunnittelun tarkentuessa voi ilmetä tarvetta lisäselvityksille. Jatkosuunnittelussa on erityisesti arvioitava pöly-, melu- ja värinävaikutuksia. | Pöly-, melu- ja värinäselvityksiä teetetään tarpeen mukaan muuttuvan maankäytön alueilta suunnittelun edetessä, viimeistään kaavaehdotusvaiheeseen. Nummipeltojen/Hemminrannan alueelta on teetetty raideliikenteen värinäselvitys osayleiskaavoitusta varten.                                                           |
| <b>8<br/>VAMMAIS-<br/>NEUVOSTO</b>                                        | Vammaisneuvosto esittää lausuntonaan, että suunnittelussa huomioidaan esteettömyys, saavutettavuus, luontoarvot ja viihtyisyys.<br>Nummelan alueen osayleiskaavasta toivotaan esittelytilaisuutta.                                                                                                                                | Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan osayleiskaavatasolla lähinnä toimintojen sijoittelussa sekä sujuvien ja turvallisten kulkuyhteyksien järjestämismahdollisuuksien edistämistä koskevien määräysten puitteissa. Luontoarvot on huomioitu toimintojen sijoittelussa osayleiskaavan luontoselvitykseen perustuen. |

|                                            | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota mm. erilaisten toimintojen sijoittelussa sekä osoittamalla riittävästi viher- ja virkistysalueita. Osayleiskaavoituksesta järjestetään vuorovaikutustilaisuus.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>9<br/>VANHUS-<br/>NEUVOSTO</b>          | Vanhusneuvosto esittää lausuntonaan, että suunnittelussa huomioidaan <i>esteettömyys, saavutettavuus, lähipalveluiden saatavuus (mm. terveyspiste) ja viihtyisyys huomioiden luonto</i> . Nummelan alueen osayleiskaavasta toivotaan <i>esittelytilaisuutta</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan osayleiskaavatasolla lähinnä toimintojen sijoittelussa sekä sujuvien ja turvallisten kulkuyhteyksien järjestämismahdollisuuksien edistämistä koskevien määräysten puitteissa. Luontoarvot huomioidaan laadittavaan luontoselvitykseen perustuen. Viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota mm. erilaisten toimintojen sijoittelussa sekä osoittamalla riittävästi viher- ja virkistysalueita. Osayleiskaavoituksesta järjestetään vuorovaikutustilaisuus. |
| <b>10<br/>SUOMEN<br/>METSÄ-<br/>KESKUS</b> | Metsäkeskus tarkastelee kokonaisuutta metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaava-alueilla vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetuilla alueilla. Näillä alueilla sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä.<br>Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten lakiin metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä (71/2023) (Metka) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta.<br>Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                                                                        | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                        | <p>Kaavatyön vaikutuksia metsiin tai metsätalousvaikutuksia ei käsitellä tarkemmin niin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuin suunnittelun lähtökohdissakaan.</p> <p>Suomen metsäkeskus lausuu, että <i>kaavasuunnitelmaan tulee lisätä metsätalousvaikutusten arviointi</i>. Suomen metsäkeskus suosittelee, että hankkeen edetessä perehdytään tarkemmin <i>metsäkeskuksen tarjoamaan avoimeen metsä- ja luontotietoon</i> ja sen hyödyntämismahdollisuuksiin kaavoitusprosessissa.</p> <p><i>Kaavatyössä on tärkeää selvittää aiemmin tehtyjen kaavatöiden suojeluvarausten tila ennen uusia suojeluvarauksia</i>. Lähtökohtaisesti kaavoja ei pidä käyttää uuden suojelun välineenä. Metsälain 10 § ja luonnonsuojelulaki ohjaavat jo nyt suojelua, ja ne muodostavat suojelulle kattavan ja toimivan lähtökohdan. Lisäksi on oleellista, että <i>kaavamerkintöjen ja -määräysten mahdolliset oikeusvaikutukset kaavan osallisille, kuten viranomaisille ja maanomistajille avataan yksityiskohtaisesti ja selkeästi kaava-aineistossa esim. kaavaselostuksessa</i>.</p> <p>Suomen metsäkeskus lausuu, että <i>virkestysaluevarauksesta on perusteltua poistaa kaavatyön edetessä maisematyölupavaatimus puunkaatoon ja yksityisessä omistuksessa olevat alueet tulee varata osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi</i>.</p> | <p>Metsätalousvaikutuksia arvioidaan osayleiskaavatasolla ja tarkemmin ehdotusvaiheessa.</p> <p>Osayleiskaavan valmisteluvaiheessa laadittu luontoselvitys sekä siniviherrakenteen ja ekologisen verkoston selvitys on otettu luonnosvaihtoehdoissa huomioon toimintojen sijoittelussa. Luonnosvaiheen strategisilla kartoilla ei ole esitetty uusia yksityiskohtaisia suojelumerkintöjä. Luonnonsuojelumerkintöjä tarkennetaan kaavaehdotuksessa kaavamääräyksiin sekä tarkemmin kaavaselostuksessa.</p> <p>Valmisteluvaiheen yleismääräyksenä koko kaava-aluetta koskee toimenpiderajoitus maiseman muuttamisesta rakentamislain mukaisesti (RakL § 53 Maisematyölupa).</p> <p>Kaavamerkintöjä ja aluevarauksia tarkennetaan kaavaehdotuksessa.</p>     |
| 11<br>SUOMEN<br>LUONNON-<br>SUOJELU-<br>LIITON<br>UUDEN-<br>MAAN PIIRI | <p>Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyissä tavoitteissa ”Luonto- ja virkistys” vaikuttaa korostuvan hoidettujen viheralueiden lisääminen tai kehittäminen. <i>Kaavatyössä on kiinnitettävä enemmän huomiota myös luonnontilaisten luontoalueiden lisäämiseen ja säilyttämiseen. Merkittävien luontoarvojen ohella myös luontoalueiden pinta-alalla on suuri merkitys. Lähimetsät ovat tutkitusti tärkeitä lähes kaikille suomalaisille</i> (<a href="https://www.sll.fi/ajankohtaista/kyselytutkimus-kuntavaaleissa-lahimetsien-sailyminen-on-tarkea-teema-valtaosalle-suomalaisista/">https://www.sll.fi/ajankohtaista/kyselytutkimus-kuntavaaleissa-lahimetsien-sailyminen-on-tarkea-teema-valtaosalle-suomalaisista/</a>).</p> <p><i>Metsien virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksista on paljon tutkimustietoa</i> (esimerkkinä lausunnossa: <a href="https://www.luke.fi/fi/uutiset/luonto-voi-tarjota-suomelle-jopa-satojen-miljoonien-eurojen-hyodyn-kansantautien-torjunnassa">https://www.luke.fi/fi/uutiset/luonto-voi-tarjota-suomelle-jopa-satojen-miljoonien-eurojen-hyodyn-kansantautien-torjunnassa</a>).</p>                                                                                                                                                                                                    | <p>Viher- ja virkistysverkoston suunnittelun lähtökohdaksi on otettu mm. luontoarvojen säilyminen, verkostojen eheys, saavutettavuus ja riittävyys sekä ihmisen että luonnon näkökulmista. Kaavaluonnoksessa on huomioitu viher- ja virkistysverkostojen jatkuvuus ja kehittämistarpeet. Jatkuva kokonaisuus tukee ekologisen verkoston toimivuutta ja luonnon monimuotoisuutta sekä luo rakennettuun ympäristöön viihtyisyyttä. Luonnontilaisten luontoalueiden säilymiseen on kiinnitetty kaavaluonnoksissa huomiota mm. viheralueiden ekologista verkostoa koskevilla kaavamääräyksillä.</p> <p>Luonnon hyvinvointivaikutukset on huomioitu naapurustotasaisen latvuspeitteisyyden vähimmäistavoitetasolla ja viheralueiden tavoite-etäisyyksillä.</p> |

|  | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><i>Varsinaisten luontoalueiden ja niiden muodostaman viherverkoston turvaaminen ja rakentamisen ohjaaminen muualle kuin metsiin on syytä ottaa Nummelan osayleiskaavan lähtökohdaksi.</i></p> <p>Rakennettavilla alueilla hyvä tapa riittävän kaupunkivihreän säilyttämiseen ja lisäämiseen on <i>viherkertoimen käyttäminen kaavoituksessa</i>, kuten Vihdin LUMO-ohjelmakin edellyttää.</p> <p>Alueen vetovoimaisuuden varmistaminen ja lisääminen ovat perusteltuja tavoitteita kaavatyössä. Nummelan osayleiskaavan OAS:n tavoitteessa ”Vetovoimaisuus – Houkuttelevan ja viihtyisän ympäristön kehittäminen sekä Nummelan identiteetin vahvistaminen” on kuitenkin unohdettu yksi kunnan merkittävimmistä vetovoimatekijöistä eli luonto kokonaan. <i>Vaikka luonto ja virkistys on esitetty omana tavoitteenaan, monimuotoisen ja houkuttelevan lähiluonnon merkitys olisi syytä huomioida myös Vetovoimaisuus -otsikon alla.</i></p> <p>Muistutamme, että Vihdin kunnanvaltuusto on vuosi sitten hyväksynyt kunnalle hyvän luonnon monimuotoisuusohjelman. <i>Vihdin LUMO-ohjelma 2024-2030 sisältää useita suoraan kaavoitukseen liittyviä toimenpiteitä, joiden huomioiminen myös Nummelan osayleiskaavassa pitää varmistaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa listataan osayleiskaavatyöhön vaikuttavia ja siinä huomioitavia strategioita ja strategisia suunnitelmia, mutta listasta puuttuu Vihdin LUMO-ohjelma.</i></p> <p>Alle on nostettu muutamia esimerkkejä osayleiskaavatyöhön suoraan vaikuttavista LUMO-ohjelman toimenpiteistä, mutta ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on tietenkin tärkeää huomioida kokonaisuudessaan. (Vihdin LUMO-ohjelma 2024-2030: <a href="https://www.vihti.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu-ja-valvonta/lumo-ohjelma-2024-2030/">https://www.vihti.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu-ja-valvonta/lumo-ohjelma-2024-2030/</a>).</p> <p>Tavoite 1: Luonnon monimuotoisuus huomioidaan läpileikkaavasti kunnan toiminnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toimenpide 1.3: Kaavoitus perustuu riittävään laajoihin luontoselvityksiin, joissa huomioidaan erityisesti arvokkaat luontokohteet.</li> </ul> <p>Keino: Ympäristönsuojeluyksikkö kommentoi suunniteltujen ja laadittujen luontoselvitysten sisältöä.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toimenpide 1.4: Huomioimme luonnon monimuotoisuuden säilymisen,</li> </ul> | <p>Kaavaluonnoksessa luonnon vetovoimaisuus on huomioitu tärkeänä osana Nummelan identiteettiä, ja lähiluonnon merkitystä korostetaan laadukkaan elin- ja asuinympäristön sekä matkailun vetovoimatekijänä.</p> <p>LUMO-ohjelma kirjataan kaavaselostukseen, ja siinä kuvatut toimenpiteet on huomioitu kaavatyössä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on täydennetty.</p> <p>Kaavatyötä varten on teetetty osayleiskaavasoinen luontoselvitys sekä siniviherrakenteen ja ekologisen verkoston selvitys, jotka toimivat suunnittelun pohjana luonnonarvojen ja viherverkoston huomioimiselle kaavoituksessa.</p> <p>Luonnosehdotuksen strategisen luonteen vuoksi kaavamääräykset ja -merkinnät tarkentuvat kaavaehdotuksessa. Kaavan ehdotusvaiheessa tutkitaan myös alueellisen viherkertoimen hyödyntämistä.</p> |

|                                                | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                | <p>viherverkostot ja ekologiset käytävät kaavoitustyössä.</p> <p>Keino: Monimuotoisuudelle arvokkaat alueet, kuten arvokkaat luontokohteet ja uhanalaisten lajien elinympäristöt osoitetaan kaavoissa suojelualuevarauksin SL tai LUO-merkinnöin.</p> <p>Keino: Asemakaavoituksessa ja katusuunnittelussa huomioidaan riittävä viheralueiden määrä ja jätetään teiden varsille viheralueita.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toimenpide 1.7. Varmistetaan keskusta-alueiden monimuotoisuus</li> </ul> <p>Keino: Otetaan käyttöön viherkerroin -työkalu osana asemakaavoitusta.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>12<br/>VIHDIN<br/>OMAKOTI-<br/>YHDISTYS</b> | <p>Nummelan kehittäminen monia näkökulmia käyttäen on hyvä asia. Olemme nostaneet esiin muutamia mielipiteitä tavoiteasettelun tueksi.</p> <p><i>Keskusta-alueen pahin ongelma on liikennejärjestely, joka perustuu ”Nummelan Pisteeseen”, liikenneympyrään, jonka kautta kaikki reitit kulkevat. Malli ei enää toimi vilkkaan liikenteen aikana. Meritien silta muodostaa kapeikon, haittaa kulkemista, jumittaa liikenteen ja on vaarallinen jalankulku- ja pyöräliikenteelle. Pisteeltä lähtevät vilkkaat väylät estävät viihtyisän kaupunkikuvan syntymisen.</i></p> <p><i>Linja-autoaseman liityntäpysäköintimahdollisuudet ovat riittämättömiä.</i></p> <p>Kaava-alueella on suunnitteilla liikennejärjestelyjä monella suunnalla: Länsiradan asema, Asemantien eritasoristeys, Porintien parannus. <i>Muutoksissa tulisi huomioida Nummelan keskustan liikennetarpeen vähentäminen ja kulkeminen Pisteeltä kehille.</i></p> <p><i>Asumisviihtyvyys perustuu rauhalliseen ja miellyttävään ympäristöön, jossa on säilytetty eri-ikäistä vaihtelevaa rakennuskantaa.</i> Vanhoja rakennuksia ei ole montaa, kaikista tulisi pitää huoli. Säilytettäviä ovat mm. Funkis Aura, Kivikoulu, Vihreä Talo torin laidalla, kirkko ja Pictorin talo.</p> <p><i>Nummelan alueen pientalovaltaisuus tulee säilyttää ja kerrostalot keskittää tiivistäen keskustan alueelle.</i></p> <p><i>Alueella olevat metsät tulisi säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina ja virkistyskäytössä.</i> Nummela oli aikoinaan tunnettu kylpylästä ja parantoloista terveellisestä mäntymetsäisestä luonnostaan. Siihen kannattaa satsata tulevaisuudessakin.</p> | <p>Liikennejärjestelyjä on tutkittu osayleiskaavoitusta varten laaditussa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, jonka periaatteet on sisällytetty osayleiskaavaluonnoksiin. Kaavassa on osoitettu kehitettäviä katu ympäristöjä (Asemantie, Vihdintie ja Meritie) sekä keskustan alueelle hitaan liikkumisen / viihtyisyyden kehittämisen painopistealue, jossa kiinnitetään huomiota mm. viihtyisyyteen ja eri kulkumuotojen yhteensovittamiseen.</p> <p>Rakennuskantaa on tutkittu osayleiskaavaa varten laaditussa kulttuuriympäristöselvityksessä, joka on huomioitu osayleiskaavaluonnoksissa.</p> <p>Tehokkain rakentaminen on osoitettu kaavaluonnoksessa keskustatoimintojen alueille.</p> <p>Kaavassa osoitetaan arvokkaat luontokohteet ja -arvot sekä varataan alueita virkistyskäytön tarpeisiin. Kylpylä- ja parantola -historia sekä mäntymetsät on nostettu kaavaluonnoksessa esille alueen vetovoimatekijöinä.</p> |

|                                   | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>13<br/>VIHTI-<br/>SEURA RY</b> | <p>Osayleiskaava on erittäin merkittävä kunnan kehityksen kannalta kohdistuessaan kunnan toiminnalliseen ja väestölliseen painopisteeseen.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on jo tässä vaiheessa laajalti koottu taustaselvityksiä, työn lähtökohtia ja siinä on selkeästi esitetty kaavatyölle tavoitteet.</p> <p><i>Vihti-seura korostaa erityisesti olemassa olevan kaupunkirakenteen ja Nummelan omaleimaisuuden sekä historiallisuuden kerroksellisuuden huomioimisen tärkeyttä jatkotyössä.</i> Suunnittelussa ja toteutuksessa on varmistettava arvokkaiden kulttuurihistoriallisten rakennusten, kohteiden ja maisema-alueiden säilyminen sekä historiallisen kerroksellisuuden näkyminen tuleville sukupolville. Suojeltavat kohteet tulee inventoida tarkemmassa jatkosuunnittelussa.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>Kaavatyön yhteydessä on laadittu kulttuuriympäristöselvitys, joka huomioidaan suunnittelussa. Kulttuuriympäristöä koskevalla osayleiskaavan teemakartalla on huomioitu suojelunäkökohtia osayleiskaavatasoisesti. Nummelan kaupunkirakenne, omaleimaisuus ja historiallinen kerroksellisuus on huomioitu kaavatyössä. Kaavatyön yhteydessä on laadittu myös maisemaselvitys- ja analyysi, joka on huomioitu suunnittelussa.</p> |
| <b>14<br/>FINGRID OYJ</b>         | <p>Kaavan alueelle sijoittuvat Fingrid Oyj:n 110 kilovoltin (kV) voimajohto Kopula-Nurmijärvi sekä 400 kV voimajohto Espoo-Hikiä. Fingridillä on myös käynnissä YVA-menettely uudelle 2 x 400 kV voimajohdolle välillä Hikiä-Inkoo, jonka reittivaihtoehto sijoittuu osayleiskaava-alueen reunaan (verkkosivut <a href="http://www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/hikia-inkoo">www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/hikia-inkoo</a>).</p> <p>Muistutamme kaavoituksen kuitenkin lähtökohdaksi yleisluontaisesti seuraavista asioista:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Kaavoituksen täytyy mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävien voimansiirtoyhteyksien ylläpito ja kehittäminen</i></li> <li>- <i>Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa ristiriidassa sähköturvallisuuden kanssa eikä toiminta voi aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.</i></li> <li>- <i>Alueita ei saa suunnitella sellaiseksi, että ne olisivat ristiriidassa Fingridille lunastetun käyttöoikeuden supistuksen tai yleisten turvallisuusmääräysten kanssa.</i></li> <li>- <i>Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa.</i> Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Rakennusrajitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.</li> </ul> | <p>Kaavaluonnosvaiheessa toimintojen sijoittelussa on huomioitu voimajohtotarpeet. Voimajohtoalueita tarkastellaan tarkemmin jatkosuunnittelussa.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                 | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 15<br>CARUNA OY | <p><b>Yleisesti energiamurroksen vaikutuksista sähkönjakeluun</b></p> <p>Lausunnossa tuodaan esille, että käynnissä oleva energiamurros tulee merkittävästi muuttamaan sähkönkäytön tarpeita ja energiajärjestelmää kokonaisuudessaan Nummelan alueella ja myös Vihdin alueella laajemmin. <i>Energiaintensiivisen teollisuuden ja sähkönkäytön lisääntyminen edellyttää sähköverkkojen kehittämistä, mikä merkitsee tarvetta maankäytölle sähköverkkojen tarpeisiin.</i></p> <p><i>Merkittävimmät huomiot koskevat suurjännitteisen sähköverkon tarpeita niiden vaatiman suuren tilan vuoksi.</i> Toisaalta erilaiset julkiset sähkökäyttöpalvelut kuten sähköautojen latauspisteet lisäävät sähkökäyttöä ja edellyttävät sähköverkon rakenteiden täydentämistä myös jo rakennetuilla alueilla ja lähempänä asukkaita.</p> <p>Energiamurrokselle leimallista on kuitenkin muutoksen nopeus, minkä vuoksi kaikkia tulevia tarpeita ei lausuntohetkellä pystytä määrittämään. Siksi on tarpeen korostaa, että Caruna Oy:n lausunto perustuu erityisesti tämänhetkiseen näkemykseen sähköverkon tulevista hankkeista.</p> <p><b>Nykyinen jakeluverkko sekä tunnistetut uudet 110 kV voimajohtojen yhteystarpeet ja verkonkehitystarpeet</b></p> <p><i>Caruna Oy:n on tunnistanut uuden Kopula-Vihti 110 kV voimajohdon yhteystarpeen, jonka alustava mahdollinen reitti kulkisi Nummelan osayleiskaavan alueella.</i> Johdon mahdollinen reitti voisi kulkea olemassa olevan Fingridin Kopula-Nurmijärvi voimajohdon rinnalla. Kopula-Vihti 110 kV voimajohto on merkitty myös voimassa olevaan Etelä-Nummelan osayleiskaavaan (kaava 0267) uuden voimajohdon yhteystarve -merkintänä.</p> <p><i>Lausunnossa esitetään, että Kopula-Vihti voimajohdon yhteystarve merkitään Nummelan osayleiskaavan kaavakarttaan yleispiirteisellä voimajohdon yhteystarve merkinnällä eli samoin, kuten se on piirretty Etelä-Nummelan osayleiskaavan kaavakarttaan, mikä täten mahdollistaisi erilaiset suunnitteluratkaisut.</i> Kopula-Vihti 110 kV voimajohdosta ei ole toistaiseksi tehty vielä tarkempia suunnitelmia tai selvityksiä, mutta voimajohdon todennäköinen tarve tulevaisuudessa on tunnistettu.</p> <p>Lisäksi on esitetty toive uuteen sähköasemaan varautumisesta.</p> | <p>Pyritään vastaamaan sähkönkäytön tarpeisiin tutkimalla voimajohtojen yhteystarpeita sekä uuden sähköaseman tarvetta tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa.</p> |

|                                               | Lausunto/Mielipide                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Huomiointi kaavaluonnoksissa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>16<br/>AURIS<br/>KAASUN-<br/>JAKELU OY</b> | Kaava-alueella kulkee Auris kaasunjakelu Oy:n kaasunjakeluverkkoa. Kaivuista ja suunnitelmista putkiston lähellä tulee ilmoittaa verkkoselvitys.fi palvelun kautta.<br>Rakentaminen ja työskentely kaasuputken läheisyydessä vaatii luvan ja ohjeistuksen putken haltijalta. Lausunnon liitteenä työskentelyohje kaasulinjalla. | Huomioidaan suunnittelun edetessä tarkempaan ehdotusvaiheeseen kaasunjakeluverkko ja valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009).                                                                                                                                                                                                 |
| <b>17<br/>MIELIPIDE 1</b>                     | Mielipiteessä on esitetty yhteyttä parkkipaikkoihin lentokenttäalueella sijaitsevalle liikuntareitille Nummelan lounaisosasta esimerkiksi Asemantieltä. Lisäksi esitetään toive toisesta liikunta-/latureitistä sekä ruokakaupasta kaavan lounaisosaan.                                                                         | Osayleiskaavaratkaisu mahdollistaa virkistysreittien kehittämisen tutkimisen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä kaavan lounaisosassa.<br><br>Osayleiskaava mahdollistaa päivittäistavarakaupan sijoittamisen tutkimisen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä suunnittelualueen lounaisosassa (Kalkkimäestä itään) Asemantien läheisyydessä. |